

Finansdepartementet
Fi2016/02568/K**Remissvar angående delbetänkande av indelningskommittén
”Regional indelning - tre nya län”**

Dnr KS16/153-010

Sammanfattning av ärendet

Indelningskommittén har lämnat ett delbetänkande där kommittén föreslår att tre sammanslagna län går före i regionreformen och bildas redan i januari 2018. Det handlar om Norrlands län (Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten), Svealands län (Gävleborg, Dalarna, Örebro län, Västmanland, Uppland och Sörmland) och Västra Götalands län (Värmland och Västra Götaland). Den förändrade landstingsindelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Ekerö kommun anser att det kan finnas fördelar med regioner i vissa delar av landet. I detta fall anser vi dock att nackdelarna riskerar att överväga fördelarna samtidigt som svar på väsentliga frågor saknas. Med anledning av detta kan Ekerö kommun varken tillstyrka eller avstyrka förslaget.

Bakgrund och ärendet i korthet

Under 2015 tillsatte Regeringen Indelningskommittén vars uppdrag är att föreslå en ny regional indelning för Sverige senast augusti 2017. Målet är att en ny läns- och landstingsindelning ska kunna genomföras senast 1 januari 2023. I delbetänkandet föreslår indelningskommittén att tre sammanslagna län går före i regionreformen och bildas redan i januari 2018. Det handlar om Norrlands län (Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten), Svealands län (Gävleborg, Dalarna, Örebro län, Västmanland, Uppland och Sörmland) och Västra Götalands län (Värmland och Västra Götaland). Den förändrade landstingsindelningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Viktiga svar saknas för ställningstagande

Det finns en hel del frågetecken kring remissen som Ekerö kommun anser sig behöva svar på före vi kan ta ett beslut kring regionbildning. Information som vi anser viktig för att kunna ta ställning i frågan kommer inte att komma oss till handa förrän Indelningskommitténs slutbetänkande 31 augusti 2017. Där kommer kommittén ange:

- Indelningsförslag för resten av landet.
- Vilka myndigheter som bör ha en samordnad regional indelning i en kommande regional samhällsorganisation.
- Former för samverkan mellan staten och regionala självstyrelsen.
- Länsstyrelsens uppdrag och roll.
- Beteckningen på kommuner på regional nivå.

En av de största utmaningarna att hantera vid en regionbildning skulle vara just relationen mellan länsstyrelsens olika uppdrag och kopplingen till andra organ. Länsstyrelsen har en viktig roll och en stor påverkan på frågor som regional tillväxt och samordning av flyktingmottagandet. En utmaning vid regionbildning är att samordningen mellan regionala utvecklingsfrågor som är intimt förknippade med andra statliga organs utveckling, som exempelvis universitet och högskolor respektive bostadsbyggande, flyktingmottagande och näringslivsutveckling går förlorad. Länsstyrelsens verksamhet är idag balanserad mellan ansvaret att utveckla och bevara regionen. Vid en regionbildning riskerar hela ansvaret för utveckling att flyttas över på landstinget vilket riskerar att rucka på den balans som idag finns på myndigheten. Skulle länsstyrelsens fokus enbart ligga på att skydda och bevara regionen riskerar det att inverka negativt på Stockholms läns utveckling. Det är därför av stor vikt att vi får besked om Länsstyrelsens uppdrag och roll samt vilka former för samverkan mellan staten och den regionala självstyrelsen som ska gälla före vi kan ta ställning i frågan.

Nackdelarna överväger eventuella fördelar

Ekerö kommun ser både för- och nackdelar med att det skapas en regional organisation. En positiv effekt skulle kunna vara om regionen utgör en samlad förhandlingspart gentemot staten avseende infrastrukturen och delar av den regionala utvecklingen. Det skulle även kunna innebära mindre statlig inblandning i regionala- och lokala frågor. Samtidigt kan den nuvarande ansvarsfördelningen vara till stöd för kommunerna, exempelvis genom att länsstyrelsen är en oberoende part för att bedöma kommunernas behov av infrastruktur.

Med det sagt finns en hel del risker och nackdelar som gör att vi i dagsläget inte kan tillstyrka förslaget. För det första ser vi en risk i att starka majoritetsintressen i ett regionalt perspektiv ignorerar viktiga lokala intressen. Det är huvudsakligen samma partier, ibland samma personer, som

representerar medborgarna på både kommunal och regional nivå. I den nuvarande ordningen har staten i form av länsstyrelsen funnits där som en mer oberoende aktör, och till viss del som skydd för att även mindre lokala intressen beaktas. I en framtida region riskerar regionala frågor att avgöras redan internt inom politiska partier, och i uppgörelser mellan partier, innan den offentliga dialogen mellan regioner och kommuner sker. Det kan framförallt drabba mindre kommuner med en mindre stark representation och ett mindre inflytande på den regionala nivån.

Det går också att ifrågasätta hur det kommunala självstyret skulle påverkas av en regionbildning. Idag sker den offentliga dialogen inte bara internpolitiskt mellan landstinget och kommunerna, utan också mellan kommunerna och länsstyrelsen. I förlängningen finns viss risk att det kommunala självstyret äventyras om det inte finns en tydlighet om vad som faktiskt beslutas på kommunal respektive regional nivå. Av denna anledning är samverkansförutsättningarna viktiga, och tydliga förslag om hur de bör se ut saknas i remissen.

Vi anser heller inte att konsekvenserna av att Stockholms län föreslås bilda region med Gotland analyserats tillräckligt i utredningen. Bland annat föreslås Gotlands sjukvård att brytas ut från kommunen och flytta till Stockholms landsting. Det kan finnas risk för att möjligheten till överblick och påverkan begränsas om en vårdcentral på exempelvis Fårö hanteras av politiker i Stockholm.

Slutligen riskerar en regionbildning ytterligare administrativa kostnader och fördyringar. För Ekerö kommun är det mycket viktigt att en regionbildning inte medför ökad administration och ökade kostnader. Syftet bör istället vara att effektivisera och minska kostnader för administrationen. Det hade varit bra om en sådan effektivisering hade kunnat påvisas tydligare i remissen.

Även om vi anser att det kan finnas fördelar med regioner i vissa delar av landet anser vi att förslaget saknar svar på väsentliga frågor samtidigt som angivna nackdelar riskerar att överväga eventuella fördelar. Med anledning av detta kan Ekerö kommun varken tillstryka eller avstyrka förslaget.

För Ekerö kommun

Adam Reuterskiöld (M)
Kommunstyrelsens ordförande